

BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVII

4.274

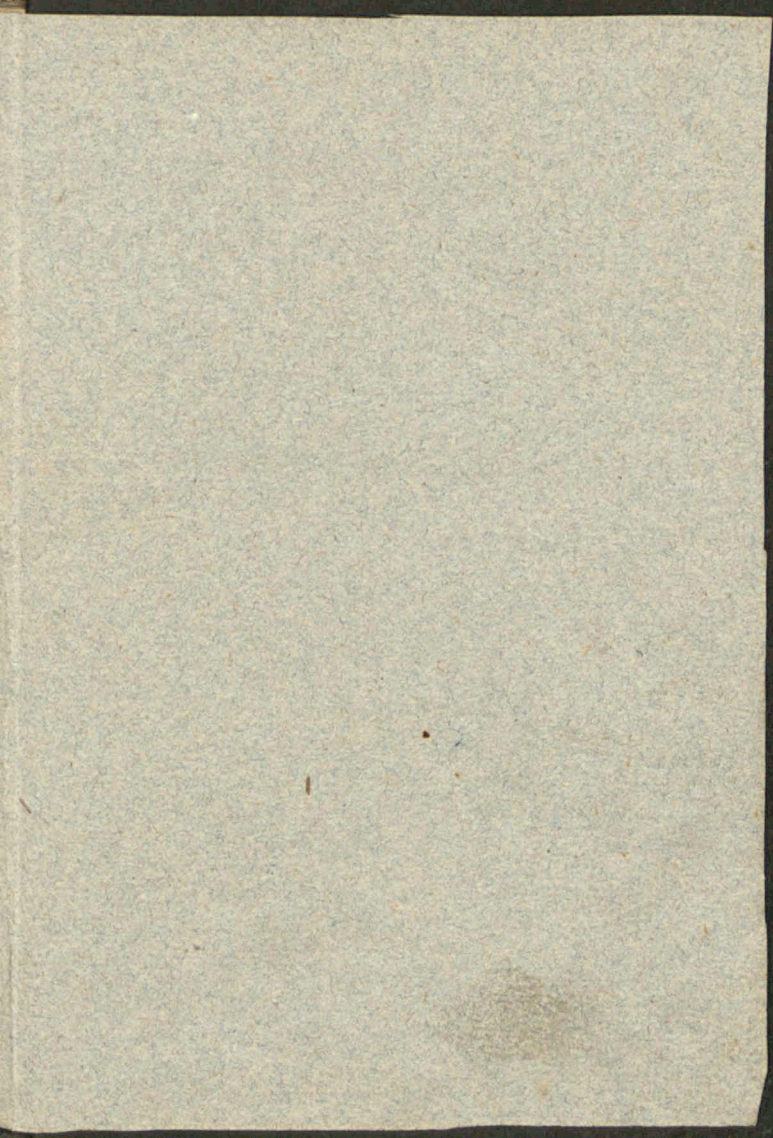
una de la que

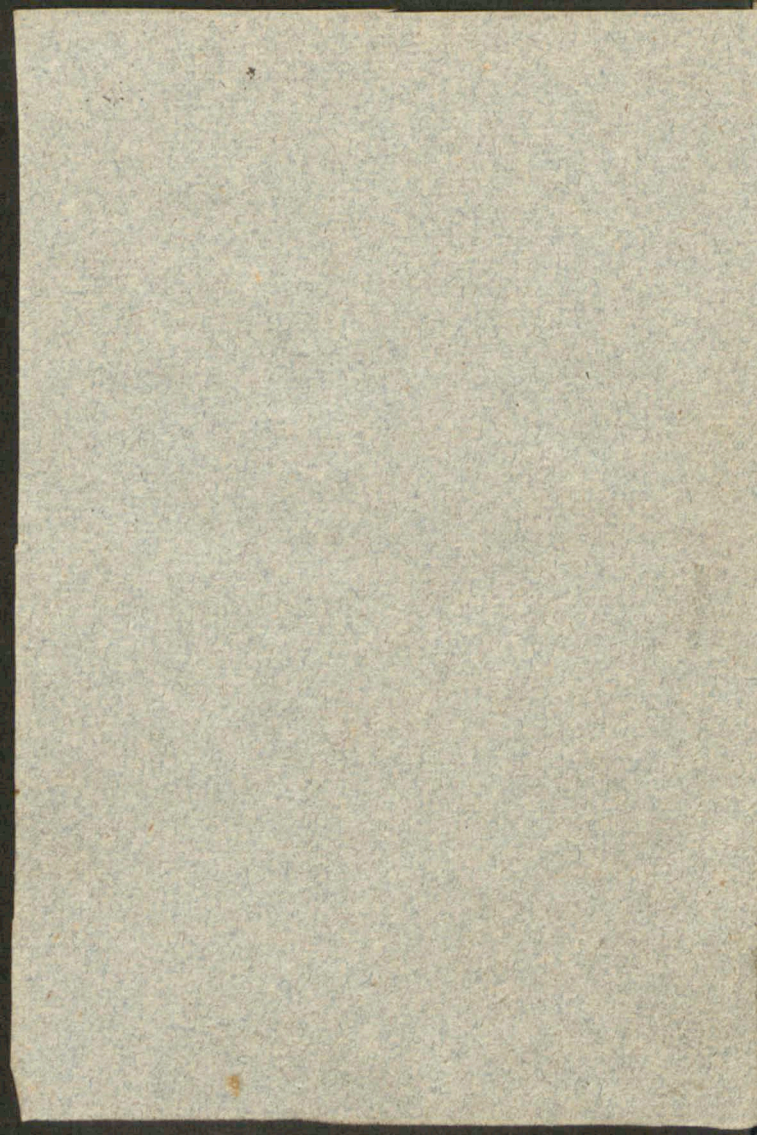
spania contra

entre 1808 hasta 18

ortos autenticos de

d. M. : por e

ROZMOWA

Łtowiek grzesznego / 
IEZVSA CHRISTVSA
Vkrzyżowanego / S. Jzuba
Gruitroid Krtuzyn Teuto-
nik / wydna.

Do ktorey przydna iest nauk
krotka z rozmyślaniem / dla dostpie-
nia szesliwej smierci:  npomin-
nie zbawienne ku dostpieniu dobrej smierci
w osobie tegoż IEZVSA CHRI-
STVSA Vkrzyżowanego.

Przekłdnia Ian N iio
wskiego, Roku 1603.

Parua contemnenda non sunt, sine qui-
bus magna constare nequeunt.

W KRAKOWIE,
W Drukrniwy Wojciech Kobylin-
skiego, Roku Pnskiego.

1603.

NA HERB

Jásnie Wielmożnego Pána / Je
Mości Pána / Pána Stánisláwa z Ka
dochonic Wapowskiého / ná Dyno
wie Dworzániná. y Koch.

J. B. M.

W Apowskich wiare mestwo, krzyż y drzewo znaczy,
Gdyż mestwa zażywali, dla wiary Polacy.
Przeż drzewo Bog. y mężni stawe otrzymali.
Drzewem o też Wapowscy: zawsse sie starali.
W Helmie strzydta, bo cnota pod niebo sie wzbija
O stawe sie staraiac: podte rzeczy miia.

XVII 4274-II

Do sławney pámieci Jáz
śnie Wielmożnego Pána Je^o III.
Pána / Pána Andrzeiá z Kádocheniec
Waporskiego ná Dynowic / r. r.
Kástellaná / r. Przemy
skiego. P. 2 D. 7.

Kleynot dziewá / przedziwne ma wpiśnie zaloty
Światym / ábowiē znáczy poważne przymioty.
Dziwne rzeczy znáczyło ono / gdy ná puszczy
Dáne bylo choragwia / ná znák oney tluśczy.
Pod Krote / Krosiek olwierł pćiekal z vfnostíá :
Od śmieri byl wybáwion / Boska wśechmóc
Tuz ono / co za wági / iákley ceny bylo r' (nosťá.
Tá Ktorem sie zbáwienie ludzkie odpráwiło.
Kroz tedy drzewu temu nie przyzna godností /
Sławy Serbowi z Helmem mocy y dawností.
Ktorem dzielność Waporskich dom przyozdobilá
Zacne spráwy / zaslugi / Których bylo sílá.
Tie bez przyczyny tedy Serb ten robie dány /
Bos inestwem przechodzil inşe mozne pány.
Cne serce práwie kwitnie / gdy ná pámieć sobie :
Syn Dyczysty przymodzi / pámiatke o robie.
Czesťos ty bol dyczysty ná sobie wytrzymal /
Czesťos y lud / tyl sprośnie podátcy imal.
Nieprziácielskie gáśiac promienie od ściány
Dyczystey / ogien bywal własná Ktwig zálaný.
Brem twoiá woda byla / gdy wody nie sstálo /
Lecz Dyczystno od pláczu / zátrzymay sie málo.

Mocen Bog sie zmiłowac / nie iuz koniec swiata /
Za potomkiem / wrocac sie one zlate lata.
Y gdyby sie zawisna smierc byla nie ostawila /
W ten czas / gdy cie nam z ziemskich krainow wyrwa
Wyzejalbyś byl / co sie iuz isci prawie snadnie (bila
Ona powiesc / ze iabtko wedla drzewa padnie.
Z reze owoc macice iaki sok gotuie /
Orle iako za Orlem do gory wzlatuie.
Dostyc okazanych iuz efektow w mlodosci /
Co rozumiesz : gdy przydzie do porey stalosci.

Gásnie Wielmożne^o Pá-
nu/ Je^o M. Pánu Stánisláwo-
wi z Rádochonic Wapowstiemu ná
Dynowie/ 2c. 2c. Dwor: 2c. y
Rot. J. B. M.

Dobrze sie sámemu sobie przy-
párzywszy/ y podłość rozumu mego
y siebie pilno wważwszy/ hanc di-
cendi facultatem (Wielmożny Pá-
nie/ Pánie y dobrodziejú náš milos-
ściwy) magna aggredior animi cum perturbati-
one. A słusnie/ Pogo bowiem innego hoc in ne-
gotio meo omni ex parte infelicissimo, Krwáwe-
mi łzami memi (przyszędşy do bláhého rozumu me-
go) oplákiwáć mam? iedno tego cuius studio,
cura & patrocínio wśegdy kwitnał y ozdoby-
ny był dom náš/ y wśystká šámilia nášá/ Ktoregoż
rákowego mam przed tak ena osoba W. M. Pá-
ná y dobrodziejá mego miánowáć? tego Ktorego
nie tylko ja/ ále y Oyczyta mátká nášá/ iáko ies-
dynego y sczyrego syná swego/ po wśyttkie czasy ob-
ście y rzewliwie oplákuie. Tegoż mowie niebosczy-
ká sławney pámieci J. M. Páná Oycá W. M.
nášego M. P. y dobrodziejá. Ktorego iáka dziel-
ność/ y iáka niezwyćieżona sílá zdawná dawien/
obrona nášey oyczyzny byla/ świádkiem są Kroy-
nikł dzieiu świátu iáwnych/ świádkiem test zyczi-
mość przeciwko niey oddána od lat stárodawnych.
Swiádkiem są dzielnošpráwy iego/ świádkiem
3 3 serce

Przedmowa.

serce tego / Ktore on raz iako syn oyczysty oddawszy /
 nigdy swey na przeciwno sey nie mieniac stalosci /
 y nie zmienil popi duch grzal tego cne wnetrzności.
 Tite przywodzi mie do tego (tym świadczę / żadne
 przed Ktorem nie sa rzeczy Ktore) żadne podleb-
 stwo ; ale każdy w enocie sie Kochający / to mi przy-
 znać musi : że nigdy przez Praktyki dom zacnych
 Wapowskich / żadnego niebezpieczeństwa Koro-
 na Polska matka naszą / nie vznala ; ale owsem
 zawsze chetnymi / przyiąznymi / wiernymi / pozytyw-
 czynymi / bydz doznawala. Ktorego też zesłcia / nie
 tylko my bedac Clientuli, ale wszyscy ludzie dobro
 y pożytek (Rzeczyposp: matki naszej) milutacy /
 slusnie za rowne znami / oplakiwala. Za tym os-
 plakiwaiac eiusmodi infortunium ieszcze vnum
 solatium (tak nam iako y innym dobro prawdzi-
 we miluicym) occurrit , że **W** **M** **s** **c** **n** **a** **s** **M** **P**
 iedyny syn po Panu y dobrodzieiu swym / Koronie
 Polskiej matce naszej (tudziej też y domowi naszej
 mu) zostawac raczyß. **W** Ktorem nie tylko zezna-
 wa ten / Ktory lub to wielkiem / lub też iakimkol-
 wiek zwiazkiem iest do tego spojony : ale y obcy sa-
 ma tylo prawda a cnota przywiedziony. (takież
 cnoty / zacności / dzielności / mądrości / baczenie /
 iakie byly w nieboszczyku sławney pamięci Je^o **M**
 Panu oycu **M** **M**) te wpatruie y te bydz zezna-
 wa. O iakoby to cna godzina byla / o iak czas
 fzesliwy / w Ktoreby cna matka mogla byla pa-
 trzác na látoroß z siebie wypuszczaiaca / też miłość
 matce swey / też Ktowa swa praca / chcac aby
 mila Lyczyna byla w cale / látoroß przyklada.

Przedmowa.

Czyżbyś ena łatorośl szczęśliwa została/żelby
 była mądrą te praca twa/ y sama ciebie w odbie-
 żaniu tak obfitym/obecnym y chęliwym swym przy-
 ięciem ozdobić raczyła. A z drugiey strony ex quo
 tantam delectationem haurire debeo, iako z ob-
 becności **W. M.** Pána y dobrodzieia mego miło-
 ściwego/ ná ktorego obecność pártzac/ y ráz szcza-
 gulna zostawszy fundament domu nášego/ nie
 dáła mi w tym wąpić/ yrák bezmiernego żalu za-
 żywać. Nie wspominał ia teraz lat moich/ktore
 przez nieopárzne postępkí moje nie tak dalece gos-
 dne były láski **W. M.** Pána y dobrodzieia mego
 miłościwego / á ia iedną doznawał przeciwnym
 sposobem wielkiey y niewypowiedzianej. Przemie-
 ślam y to po odieździe mym od cney osoby **W. M.**
Pána y dobrodzieia mego miłościwego/ iákowam
chęć/ iákową twarz cną **W. M. ná przeciwko so-**
bie wesola widział/ kiedyby verba suppeterent
animo, & linguæ eloquentia non deesset, dice-
rem. Lecz iako baczę/ toż mi sie teraz co niekiedy
onemu u iákiemu Philozophowi Symonidesowi
o Bogu myślacemu/ przydáło. Bo im doskoná-
lej chce dobrodzieystwá **W. M. pána swego miło-**
ściwego wyrażić/ tym in dies obcurior & graui-
or mihi res videri solet, præmium tantum &
merces illa cælestis gloriæ, me ab hac cogitati-
one reuocat. W prawdzie zeznamam to (że hoc
temporis interuallo) nie mogłem tak do tego
pryszć pokazany/ ábym byl w náukách sławny/
ále iedną tak przy mnie cnota została : y gdyby sie
było pióro moje ná co wietšego zdobyło (iako to)

Przedmowa.

w wystawianiu godności / dzielności / zacności /
 męstwa / cnót / **W. M. Páná y dobrodzieia me-**
go / pewna rzecz / że iáko posługi me / tak y to ofia-
rowalbym byl Pánu y dobrodzieiowi swemu. Ale
iesli on wielki Alexander Etol Macedonski (neq;
pingi se nisi ab Appelle, neq; fingi, nisi à Lisip-
po praestantissimis suæ ætatis artificibus passus
est) iákowey tedy godności / iákowey rozumu bie-
głości / iákowey w ćwiczeniu dzielności : nuż iáko-
wey doskonáley dzielnomowności eum esse oport-
teret, qui de optimi, fortissimi, sapientissimi
mei domini & Mæcenatis, coby to doskonále wy-
rązić mogł. Nákoniec inszych wiele dárow **W.**
M. Pánu y dobrodzieiowi memu (à Deo Ter-
Opt. Max:) zleconych / te mowię skutecznie wy-
stawić / non cuiusuis est neq; exactè perspicere,
neq; dicendo aptè & ad viuum exprimere. **W**
iz Wielmożny Pánie / Pánie y dobrodzieiu moy
miłościwy huc ductum fata me compulerunt,
wstydem wielkim wzywam / y znam sie do tego / że
przed człowiekã tak zacnego / mądrego / godnego /
taki jest dat bláhy : lecz wiedzac to dobrze / że **W.**
M. moy Mściwy Pan y dobrodziey nie tylko w
rzeczách Rycerskich (y w inszych Koronie Máce-
nászey należących) jest dobrze ćwiczony / ale też y w
boiaźni Bożey (z ktorey plynã iáko z źródlã inbe-
wysylkie) nie mniey jest ćwiczony / y w niey poteznie
wgruntowany. Zdãło mi sie tedy z tey miãty zá-
rzecz slusna / czesćciã podlug bláhého rozumu me-
go / czesćciã też ne videar (Páná y dobrodzieia
mego) ingratus beneficiorum, te Colloquia pec-
catoris

Przedmowa.

catoris cum Crucifixo, z Łacińskiego języka na
Polski przelożyć / a pod obronę W. M. Pána y
dobrodzieia mego osiadować. A gdy ta praca mo-
ia iest czlowiekowi tak zacnemu osiadowana / pe-
wna rzecz W. M. pana y dobrodzieia mego zaco-
nością y ozdoba / sstanie sie wielka y slawna. O
co vniżenie prosze / aby Chyberne serce W M przez
czytawszy / wdzięcznie przyiać raczylo. Za czym
niech O. Bog wszechmogacy W. M. Pána y do-
brodzieia mego Miłostiwego na wszytkim szesści
y blagosławi / na czasy nie zamierzone / aby ieszcze
W. M. pan y dobrodziey nasz / potomki potom-
kow swych oglądać raczył / z wielka poćiecha sma
y domu W. M. zacnołmitnacemu. Tego ia zyczli
wy sluzebnik W. M. iako panu y dobrodzieiowi
swemu / zycze prawdziwie.

W. M. Mego Mściwe^o Páná

Vniżony Sluga

Jan Nijowski
z Grochowic.

Do Czy

25

Do Czytelniká.

Sarb tu/ tleynor wšeláki/ maš tež y Ray
dušny /
Počiehy y z náulá / człowiek lecz zás gnušny /

Kroty o duše niedba / tego nie poymuie /

Slepa milość w márnošćách zlemškich to spá
wuie.

Díábl dat wielki / tálent nteošácowaný /

Predko / Kroty nas czyni niebiešskimi pány.

Sluchay pokutuiący / coć luž powiem zgolá /

Bup mie sòbie grzešnikú / tu pokuty škola.

R O Z M O W A

Człowieká Grzeszne
GO Y VKRZY ZOWANE
GO IEZVSA CHRISTVSA.

Przez Iakubá Gruitroidá Kár
tuzjana Tewioniká wydana.

G R Z E S Z N I K.

 D młodości lat moich/
byłac mnie tak swobodnie y
bezrozumu prawie / ode dnia
do dnia nierozmyslnie Lithá
swe prowadzac / rozmaitych
rzeczy swietekich kosztuiac / y w nich przy-
smakow / ochlody y pociechy szukaiac: tom
znalazł y obaczył prawie / co niegdy on
medzeczwiatu w przypowieściach swych
za nauke podał. **J**ż Marnosc nad Marnosciami /
y wszystko Marnosc á odmien
nosc swiata tego: co ja wpatruiac y w sie
bie rozbietaiac / pierwszych lat moich mar
ne wracenie / wspomniawszy / y wznamy
stany

Rozmowa Grzesznika

Stan y fundament żywota mego / wieczniem
 ná vpadku y przepáscei założony y zásadzony
 ny prawie / záhánować sie y powściągnąć
 nie mogę / á žebym nie plakał. A któż do-
 da lez oczom moim y głowie moicy wody /
 á žebym oplakiwał márnosc żywota mego ?
 Zgrzeszyłem o moy Pánie / y Máiestat os-
 brazilem twoy / gorzey niżli Sodomá y
 Gomorhá / ktore nie dżiw že zgrzeszyły / ál-
 bowiem zakonu twego nie wiedziały : ia
 wiedząc / chcąc / dobrowolnie ciebie Bo-
 ga mego / obrazal. Szukałem tu pocie-
 chy / ktorey nie nálazłem / á nie nálazszy / vs-
 spokoic sie duch moy nie mógł / áž sie do
 ciebie vdać musiał. Což tedy czynić be-
 de : dokąd sie vciekć obaczywszy nedze swo-
 ie : Hospácząc nie dobrze / vfnosc w kim
 pokładac : v tego láski y porátowánia su-
 kac : nie rozumiem. O inszym sposobie ży-
 cia podobno przemyslać musze / w ktorym
 bym doskonále trwając / prawdziwey á
 wieczney roskoszy / pociechy / y vspokoien-
 dušy swoicy dostapic y osiegnac mógł.
 Bede náśladowal lotrá / poyde z Mágdá-
 laná pod krzyž do Krzyžowanego Jezusa
 Chrystusa / z nim niccofolwiek rozmawiac.

Odpusc

z Ukrzyżowanym.

Odpuść / prośbę / nałaskawość Pánie Jezu
Chryście niegodnemu y nieszczęśliwemu słu-
dze twemu / ktory pragnie nieco s tobą ro-
zmáwiác.

VKRZYŻOWANY.

A ktos ty jest :

GRZESZNIK.

Am jest czlowiek grzeszny / ktory w ne-
dze y sprośność rozmaitych grzechow (bez-
dac nieszczęśliwym y skłonnym do grzechu)
wpadlem : ktory mam wieczną nedzę / y w
nieszczęścia potym nieszczęsnym żywocie dá-
leko nieszczęśliwy vpásdź.

VKRZYŻOWANY.

Ego sie vpadku stráśliwego nie boy /
bys iedno chciał zá grzechy popelnione
prawdziwie pokutowác / y ná potym od
grzechow wstrzymywác sie. Albowiem ia
bedąc w rozkosách wielkich w swoim blo-
gostáwienstwie / zstapilem z Krolewstkiey
stolice wysokiey chwaly moiey / ná niez-
mierne

Kazimowa Grzesznika

mierne boleści / ktore dobrowolnie / ná cie-
 le / ná umysle / ná czlonkách / y zmys-
 słách podiąłem / ábym ciebie od wieczne-
 go smetku piekła wybawił / á wieczną rás-
 dością niebieską dárował. A tak w twoich
 występłách nie rozpaczay : Zapomnie ia
 twoich wszystkich złości / tylko ty zley wo-
 ley / y z tego zreyczaiu / chcey zapomniec.
 Zapomnie mowie / y zglądze nieprawosć
 twoie / á iák dáleko iest wschod slonca od
 zachodu / tak dáleko oddale grzech od cie-
 bie / á z niego oczysćcie cie : A nie przestane /
 aż one nawietřa rzecz dokonam : áby gdzie
 obfitowal grzech / tam obfitowála y łaska /
 chce tedy żeby mie milowano / we mnie
 nadzieie pokładano / chce żeby sie modlo-
 no wzdychaniem y z płaczem / nád to bo-
 wien niemáš mi żadney melodyey wdzies-
 czniejszey.

G R Z E S N I K.

G Odkrzyżowany Pánie Jezu Chryste /
 wien zemci iest miłszy tobie niżli sobie : á
 bo wien tobie miłszy iest miłym / ktory
 iako napisano iest / miłuię wszystkie rzes-
cy ktos

z Ukrzyżowanymi:

czy ktore są / y żadney rzeczy z tych nie maś
w nienawiści / ktoreś sprawił. Alie nie tak
sam siebie czlowiek miluje / iako ty czlo-
wieka milujesz: Abowiem kto miluje nies-
prawość / ma w nienawiści dusze swoje.

VKRZYŻOWANY.

ZO wstáwicznemi bolesćiami wszytkies-
go żywota Ukrzyżowanego pokazałem:
Ponieważ Krzyż meki moiey / w żywocie
mátki moiey wziąłem / y wstáwicznem go
nosił ná sercu: A wtwierdzałem go z wielką
ciężkością ná moim cieie. Dla tego ku o-
kazaniu niezmiernych bolesci dusze moiey /
kiedy następowała ostáteczna meka moia /
chciałem áżeby wszytkie członki moie krwią
się pocily / y owo / co się táilo miedzy táie-
mnicą ukrzyżowania mego / od żywota má-
tki moiey / znákami widomemi / wiernym
moim chciałem obiawić. Co nayprzystoy-
niey było / gdy się śmierc moia przybliżała.

GRZESZNIK.

Wcyż 39

Rozmowa Grzesznika

Wyrzy na mie dobry Jezu w tym po-
 cie krwawym / w ktorym vmoczony y
 pokrzwawiony na wszystkich twoich czlon-
 kach byles / ze blygoslawiona dusza twoia
 cierpiala / iz ona jest w kazdey czesci ciala
 zupełna / y tez samego ciala jest żywotem.
 Lecz opowiedz miie czego zadasz odema-
 nie za takowa boleść / ktorąs dla mnie wa-
 stawnie podejmował :

VKRZYZOWANY.

Zlko abyś miie odmilował. Albo
 wiem dla tego podiałem moie meke / aby
 bym kupil twoie vmilowanie.

G R Z E S Z N I K.

Zliscie iestes godzien aby cie milowano /
 abo wiem dobrys jest sam w sobie / y zaden
 nie jest dobry okrom Boga samego : A
 izes jest Panem / ktory wyzwalas z niewo-
 ley y z mocy dyabelskiej : a izes jest Bo-
 giem / ktory grzechy odpuszczasz / ktorych
 nikt nie odpuszcza / iedno sam Bog. A iz
 miluje

z Ukrzyżowanym.

miluących ciębie miluieś: Dla tego mo-
wiś: Ja miluących mnie miluie / á iż wy-
słuchywaś prośących ciębie. Dla tego os-
powiáda niektory: Vmitowałem / álbos
wiem wysłuchał me Pan. Ty teź / iáko
pokoy miłości ná swiát przyszedł / dla zá-
palenia ludzi ozieblych y leniwych / powie-
dziales: Jam przyszedl áby żywot mieli /
to iest / żywot láski ná swiecie doczesny /
á żeby obfitý mieli żywot chwały ná przy-
slym żywocie.

VKRZYŻOWANY.

ZA prawde nie nie iest / coby tak zápalá-
to ogień Boski w sercu twoim / iáko vstá-
wiczne rozmysłanie y rozbieranie tego slo-
wá mego: Jam przyszedl áby żywot mies-
li / y áby obfitý mieli. V onego slowá tes-
mu podobnego: ták Pan Bog vmitował
swiát / že Syná swego iednorodzonego
dal.

G R Z E S Z N I K.

Prawdziwie nedzny y oplákány ten
iest / w ktorego sie sercu ogień miłości nie
zápala:

Rozmowa Grzesznika

zapala: gdy rozbiera sobie te rzeczy / w ktor
 ych naywietſza pokazała ſie miłość Bo
 ſza. Ale o iednorodny Synu Boży / nie do
 puszczay aby ſerce moje tak ozieble było / y
 o wſzem rączey / aby za twoim zmiłowá
 niem / ná wspomnienie tych ſłow twoich /
 iako ſnieg od ſłońcá gorącego roſtopio
 ny / mogli mówić z Krolerſkim Proro
 kiem: Stało ſie ſerce moje iako woſt tá
 iący ſie.

VKRZYZOWANY.

W Jaka niepobożność ludzka przed mo
 ja miłą przyczynę niewdzięczności / mówia
 ją abowiem: Człowiek ſtworzony ieſt / ale
 nie odkupiony: nie ieſtem wiecey powinien
 Bogu niż inſemu ſtworzeniu. Abowiem
 rzekł: y ſstałem ſie. Nie wietſza praca
 podził o mnie / ná inſe nieme zwierzetá.
 Ale uż zamknione ſą usta mówiących nie
 prawość / y uż nie máſ niewdzięczności
 mieyſcá. Abowiem wieceyem pracowal
 w odkupieniu człowieka / niż wzbudowá
 niu wſyſtkiego ſwiátá. Stałſy ſie bo
 wiem z Pána niewolnikiem / z bogátęgo
 w bogim / z nieſmiertelnęgo ſmiertelnym /
 z ſłowá

z Ukrzyżowanym.

z słowá ciałem / z Syná Bożego / Synem
człowieczym: podjąłem sromotę od ludzi
mnie sromocących / wcierpiałem zdrádzies-
ckich wczynkách moich / przeciwników w
słowach / nasmierców w uciskách / potrze-
by ciała / strach śmierci / sromotę krzyżo-
wá.

G R Z E S Z N I K.

G Jak dziwne y godne podziwienią to
umilowanie: cóc Pánie oddam za twoje
wszystkie te boleści?

V K R Z Y Z O W A N Y.

J Esli będziesz rozpamiętywał sobie / iáż
wielkie rzeczy podjąłem dla ciebie. iá Pan
Máiestatu / Syn Boży / y chociażbys mógł
tysiącrocé umrzeć / wszákże nie moglbys
zrownąć z moim dobrodziejstwem. Ośias-
cowanie bowiem tak wielkiego dobrodziej-
stwa / zawetowania miejsca mieć nie mo-
że.

G R Z E S Z N I K.

A Zym wiedział / ilem tobie Pánu testem
chwaly

Kozmowá Grzesníká

chwały powiniem / ktorys dla mnie umárl /
 žebym blogosláwienstvá zážywal / ktore
 go áni oko widziálo / áni vcho slyšálo :
 Wylicz mnie prosse (o milosierny Jezu)
 przyczyny / ktore ták známienitá meke vstá
 wicznie ná naswietšey dušy twoiey / sprá
 wiály. Albowiem powiedziáles uż / žes w
 żywocie Blogosláwioney Mátki twoiey /
 Krzyž twey meki wziął / y vstáwicznies go
 nošil.

VKRZYZOWANY.

Ažys mogli bydž przez vmlowánieny v
 žalenie przyiemná Bogu ofiára / wšyšké
 ogniem milosći zápalony / oddalivšy
 od siebie sprošnosť grzechow : vvažay
 pilno sercem žywym / žem ja dvojákre me
 czenštwó vcierpial : icdno ná cíele / druhé
 ná dušy álbo ná duchu moim / okolo me
 czenštvá mego / štrony cíalá rozmyslay /
 že nikdy nebylá žádného meczenníká ták
 gorzka meká / ták škárádna / ktoraby sie z
 mojá meká zrownác moglá : Co chce poz
 kázác z písmá / znákov / y dowodu.

A napřod z písmá : Albowiem ja sam
 glosem volájac o wielkości bolesći mo
 ich / mo

ich / mówilem. O wy wszyscy ktorzy przechodzicie przez droge / przypatrzcie sie y obaczcie / iesli iest bolesć podobna / iako bolesć moia : iakoby m rzekł że nie iest.

Powtore zznaku : Albowiem nie iest nigdy tak wiele widzianych znaków w mezczeństwie drugiego / ile w mece moiey / ktore pokazywały scrogosć / y gorzkosć meli moiey : to iest / że sie słońce zacięło / ziemia sie trzęsła / opoki sie pādāły / umarli powstawali / ic. a iakoby mieli zmysł pobożnego wżalowania / rżewnymi głosami / mnie Syna Bożego na krzyżu oplakawali. Albowiem nie mogło znośić stworzenie krzywdy stworzyciela : w ktorym sie strofują serca niepobożnych / ktore sie niechcą na wżalowanie wstruszyć. Potrzećie / : Pokażuić gorzkosć meli moiey z dowodu : Ż moia kompleksia nayzacnieysza była / czesćcia dla tego / że moie ciało nieśkazitelne iest / czesćcia dla tego / że prawie osobliwe w moim ciełe złączenie bylo Elementow. Albowiem ia ciało skāżone wziąłem z Panny / dla swiebody grzechu oryginalnego / to iest / nieporządnego požądania. Takiey tedy Complexiey przyslusa y iestal piekności / y

Kozmowa Grzebniká

ści / y moc męžności. Jż tedy im Ele-
 mentow / z ktorzych bywa czlowiek zložony /
 jest kształtownieysze spoienie : tym tychże
 Elementow trudnieysze y gwałtownieysze
 rozłączenie. Skąd sie pokazuje / że mego
 ciała z duszą rozłączenie / nąd inszych sz-
 tmerć srožsza była. Ciało też moje nayblos-
 gosławienie / im naniepokaláníse bylo /
 tym nayposobnieysze bylo do cierpienia
 meki. A okolo meczenstwa mego ducho-
 wnego / ktorem wcierpiał na duszy / wiedzieć
 maś / iakomci przepowiedział / że ono po-
 czelo we mnie / skorom iedno poczęty w ży-
 wocie mátki moiey byl / y duszą w ciało by-
 lá wlaná : á trwało bez przestánku / trzydzie-
 ści trzy y puł roká / aż ná krzyżu duszą od
 ciała odłączoną była. A dla tego w ży-
 wocie mátki moiey byl meczenniktem. Nis-
 gdym tedy y czterci godziny bez srogięgo
 meczenstwa ducha mego / nie byl : alboś
 wiem comkolwiek w nocy / gdy mie poy-
 mano / y drugiego dnia gdy mie katoras-
 no / mordowano / wcierpiałem nasmięwi-
 ská / przygany / plwánia / ciernowe wóros-
 nowánia / gorzkiego napou / žole / przybis-
 cia / y rosciagnienia ná krzyżu / ic. to wšys-
sko

ſtło nayswiętſzą duſzą moją / zupełnie przed
 tym cierpiałą. A naybárziej maſz ſobie roz-
 ſpamiętywać / że nayswiętſzą żalność mnie
 żądana była / gdym patrzał na przemiłą
 cę żalność błogosławionej matki Panny
 moiej / Ktorą patrząc na boleſci moie w
 doſkonalej miłości / tyle żalowała boleſci
 moiej / ile mogła żalować takowa niewi-
 ſta. A wſyſtkie boleſci Matki moiej / w-
 ſtawicznie ſerce moje zraniły: Dla tego
 krzyż macierzyński / nowy krzyż mnie przy-
 dawał. Druga wſtawiczna żalność mnie
 żądana była / gdym ſobie rozpamiętywał
 męczeńſtwą / Ktore albo były / albo miały
 być żądane moim wybranym. Dla tego
 ſaprawdę w mocy moiej tobie powiadam
 że wſyſtkie męki / Ktore od Adama aż do
 oſtatecznego człowieka / Ktory ſie na ſtois-
 czeniu ſwiata wrodzi / Kżdy człowiek iako
 na ciełe / tak y na duſzy wciepieć miał y be-
 dzie ſmetki / wciſnienia / przenáſładowá-
 nia / y nedze: to wſytko ia zupełnie ciers-
 piałem na duſzy moiej / y to rozpamiętywá-
 nie wieccy mnie zranowało / y wietſzą boleſć
 za dawáło / niż Ktorému z męczenników / na
 ciełe karanie ciełeſne / gdy ſtatecznie ciers-
 piał.

Rozmowa Grzesznika

piał. A tego są dwie przyczyny / które świadec-
 ctwo wydać. Jedną jest / że ja w zwier-
 ćiedle mego Bóstwa / wszystkie rzeczy stwor-
 zone / y które miały być stworzone / przeży-
 obecne / y przyszłe / zároveň obecnie rozmy-
 ślał. A dla tego / skoro iedno włana była
 dusza w ciało moje / począłem zároveň aż do
 śmierci krzyżowey / wpatrywać wszystkie ka-
 rania / które na mnie miały przysdż : y co-ko-
 wiek moi wszyscy Wybrani od początku s-
 wiata / kiedy cokolwiek cierpieli / y którzy
 mieli w cierpieć / aż do skończenia swiata /
 tom ja wszystko cierpiał w niższych siłach
 dusze moiey. A dla tego osobna baczney
 y srożey / dreczyłem sie w duchu moim / niż
 każdy z nich w swym własnym ciełe / czasu
 którego cierpiał / albo był dreczony.

Druga przyczyna / która tak wielkie ka-
 ranie w duchu moim sprawiała / była zbyt-
 ną miłość. Abowiem miłość pociąga za
 sobą smutek y boleść w duchu / iż iak dale-
 ce miłuje mnie człowiek / tak dalece żaluje
 moiey mełi / a iż ja ciebie y każdego czło-
 wieka zároveň nad porównanie miłowa-
 łem / niż który siebie samego może mił-
 wać / dla tego wiecey żalowałem tych w
 duchu moim / którzy kiedykolwiek tu na

ziemi co wciępieli / albo wciępieć mieli /
 aż do skończenia świata. Wiedz / że gdy
 Dawid przyzwala na śmierć / y na własnosc
 nowanie wybranego mego Stephaná / y
 prześladował Chrzęściány / rzekłem mu :
 Saule, Saule, czemu mnie przenasładujesz ?
 a wśakże w własney swey personie / mnie
 nie przenasładował : ale w personách mo-
 ich wybranych przyációt. Albowiem co
 siekolwiek dobrego albo złego moim przy-
 aciólom sstawa / mnie sie to sstawa : A
 to pochodzi z wielkicy miłosći / ktora mam
 na przeciwko ludzior / tak tedy masz roz-
 myśláć : dla ktorey przyczyny meá moia /
 wśyſtkie meki moich wybranych w bole-
 ściách przechadzála / ktore niegdy na sobie
 odnosili / albo odnieś mág : Já cier-
 pialem na cieie y na duszy / a bez winy / y w
 naturze roskosney / y przez tak dlugi czas /
 to jest / trzydzieści y cztery láta / cierpia-
 lem w duchu moim własne meczeństwo / y
 wśyſtkich wybranych. Swiety Wawrzy-
 niec / przez iedne noc pieczony byl na kras-
 cie / swiety Bার্থłomiey iednego dnia byl
 z skory zlupiony / swieta Kátharzyna przez
 iedne gogzine byla w kole / ic. Te wśyſtkie

Kozmowa Grzesniká

meki/ nigdy tak wielka boleść nie žádała
 by i m/ w właśnym ciele ich/ iáko mnie žá-
 dawali ná dušy moiey/ przez trzydziésci y
 cztery láta. Dla tego Jzaiáš powiáda:
 Prawdziwie choroby náše on podeymoa-
 wał/ y boleści náše sam nosił. Dla tego
 nigdy sie nie mogli rośmiać/ ále częściey
 plakalem/ y zdalem sie ludziom/ iáko bym
 miał piecdziésciat lat/ gdyžem ledwo trzy-
 dziésci miał. Co stało sie dla wstáwiczney
 sprawiedliwosci/ ktorá záwše ná sobie no-
 sił/ przepátruiać przyšla moie meke y wy-
 bránych moich: ktore to meki/ záwšem iá-
 snie widział y bolesliwie znosił w wnetrza-
 nych silách duše moiey. Dla tego częstom
 Oycu memu mawiał: Często wzdychánia
 y serce moie iest smetne. Tobie tež/ ábys sie
 wżátowaniem y miłością przeciwko mnie
 wzruszył/ powiádam: Ze wstał w boleści
 żywot moy/ y láta moie w wzdychaniu.

G R Z E S Z N I K.

Dobry Jezu/ záprawde iákom slyšal
 y zrozumiał z niezmiernych wciřtów y smu-
 tów duše twoiey naswietřey/ tak/ że boles-
 ci y

3. Ukrzyżowanym.

Ści y meki ciała twego / żaden rozum człoa
 wieczy dostatecznie nie może ogarnąć. Ale
 quæstia bårzo gliboka frásute rozum
 moy / to iest iakorým sposobem dusá two
 ia blogosławiona / smutek y boleśc cierpieć
 mogła : gdyż ona zawsze w naywiershey ro
 sfošy była z rozmyślania Bostwa / ktore
 tak dálece roškosne iest ku rozmyślaniu /
 że gdyby potepieni w piekle mogli rozmys
 ślać nayswieršce widzente Bostie / iako bio
 gosławieni duchowie w królestwie niebieš
 Ńim / żadnegoby smutku y bolešci żadney /
 nie wczuli : iako wiec boleśc niezmierną
 máią od ognia piekielnego / albo z widze
 nia pekielnych Anýolow.

VKRZYŻOWANY.

Prawdą iest / że czysta y blogosławiona
 na dusá moia była uwielbiona / choc ciało
 moie bylo smiertelne. Dusá bowiem mo
 ia / od poczecia iey / y potym zawsze / narze
 na krzyżu y w otchlani piekielney tak uwiel
 biona / y w takim weselu y roškosy wedlug
 mocy za cniešy była / iako teraz iest w nieš
 bie siedząc na prawicy v Bogá Oycá. Ale
 w mocy

Rozmowa Grzeszniká

w mocy podlejšey / to jest / w mocy tey /
 ktora rzeczy wšelákíe przed oczy kładzie
 my / y ktora teź rozbieramy y rozmyslamy /
 y w inšey mocy podlejšey vstáviczny smu
 tek dušá mojá mialá / dla przyczyn pier
 wey powiedziáných. Ale to nie mogło być
 według przyrodzenia / žeby w iedney y w
 teyže dušy wespolek y rázem mogło sie zgá
 dzać / tak wielkie wesele y tak wielki smu
 tek / lecz to było dziwnym sposobem. Abo
 wiem według biegu przyrodzonego / wese
 le y rošťoř / oddaláią smutek y rádoř / y
 nie moga wespolek pánowác w iedneyže y
 w teyže dušy. A žebyś te rzeczy ráśnie wyro
 zumieć mogli / chce ábyś wiedział : že žrzo
 dlo y poczatek wšyřtkich moich bolesci /
 bylo ono naywietře y niewymowne rozřá
 dzenie Bořkie, ktore rozřádžilo we mnie /
 áby to vžyvánie chwały / ktore bylo w mo
 cy zacniejšey dušy moiey / nie obřitowálo
 w mocy w podlejšey / iř ináčey řadneyby
 bolesci nie vczulo. A iř to osobliwie we
 mnie rozřádzone bylo / dla tego wespolek
 y dořkonále zážywałem chwały wieczney
 według mocy zacniejšey : y dořkonále cier
 piałem / á bárže m byl dziezony / według
mocy

z Użyżowanym.

mocy podleyſzey. A tak dziwnie moſność
 Oycá mego przyłączyła nawiętszą boleść/
 nawiętszey ſłodkoſci / á nawiętszą moc/
 nawiętszey niepoteżności. A iż takowe we
 mnie rozrządzenie było / pewna rzecz / że to
 było przeciwko biegowi przyrodzenia / że
 moc zacnieyſza obſituie w mocy podleyſ-
 ſzey / á moc záſie podleyſza ieſt w zacniey-
 ſzey. Im tedy to dziwnieyſze rozrządzenie
 było / tymem więtszą y ſrožſzą boleść cier-
 piał: Wiedz teſ / że przyrodzenie moie zá-
 chowałem w mocyiey przy mece moiey / áż
 do oſtáteczney godziny ſmierci moiey / y
 ſtąd ſie pokázuie / że ſroga mekámoiá by-
 ła.

G R Z E S Z N I K.

Godzien záſte ieſt ſmierci / ktory tobie
 Pánie Jezu Chryſte niechce żyć / ktorys ży-
 wot ſwoy polożył za nas / y záwſe żywiący
 umárłes: godzien ten ſmierci / ktory ná
 pámiatke wſtáwiczney y ſrogiy mekí two-
 iej / y użyżowania tweę znákow twoich /
 nie noſi ná cieie ſwoim / przez wſtáwiczna
 pokute / á ná ołtarzu ſercá ſwego / ſámego
 ſiebie tobie nie krzyżuie / krzyż czyniac ſo-
 bie dla

Rozmowa Grzeszniká
bie dla powsciagnienia cielesney rostkofy.

VKRZYZOWANY.

KTory chce zá mna íedý / niechay sie zá
przy sámego siebie / y niechay nosi krzyž
swoy záwše / á niechay idzie zá mna.

G R Z E S Z N I K.

G Jezusie / ktory íestes mocá y mądros
ścią Božá / day mnie wyrozumienie tych
słow.

VKRZYZOWANY.

WTych słowiech trzy rzeczy přeložylena
człowiekowi rozumnému ná wyobraženie
Božé stworzonemu / to íest / Niewola /
Podłość / y Gorzkosc. W záprizeniu sámeg
siebie / niewola. w nešeniu krzyža / podłość
w násládownániu mnie : Gorzkosc znáczy
sie. Aby ktory přez neposlušénstwu / zsta
nu troiákég šezescia wypadl / vpořozony /
přez vdrczenie troiákéy nedze / přez po
lušénstwu powstał. Odstápit álbowiem
człowiek od sámego siebie / od towarzýš
stwa

3 Ukrzyżowanym.

swá Anjelow/ od widzenia Boskiego/ to
 jest/ utracił wolność/ godność/ y błogo-
 sławieństwo. Tłuchay tedy słucha moiey
 porady/ aby samego siebie zápierając/ ná-
 byl wolności swey nosząc krzyż swoy/ to
 jest/ przyjmując od drugich wzgáde y lek-
 kość/ nábył te wázystwá Anjelow: náslá-
 dując mnie / to jest meji moiey znáki/ wy-
 razając przez wdreczenie ciała swego / ná-
 byl widzenia iáśności moiey.

G R Z E S Z N I K.

Prawdziwie godna rzecz jest y słusna/
 y owšem potrzebna/ aby wespolek cierpie-
 li/ ktorzy wespolek prágna krolowác / aby
 ciebie násládownáli / ktorzy chcą ciebie zá-
 żywác.

V K R Z Y Z O W A N Y.

Szesliwé to jest własnych twoich wst-
 zdanie / szczeliny / y trzy y cztery rázy szeze-
 sliny / ktorzy záwsze rozpámietywa iák ciás-
 sna / iák przykra / iák gorzka jest droga / kto-
 ra wiedzíe do żywota wiecznego / gdyż po-
 trzeba było y mnie wciierpieć / abym wšedł
 do

Rozmowa Grzesznika

do chwały mojej. A jeśli własną chwałę
 i tak drogo kupił / Ktoż tej chwały darmo
 dostąpi? Nie jest tedy inna droga / Która
 by przychodziła do zapłaty niebieśkiej / i
 dno przez pracę y wdreczenia. Bogacz on /
 który się nie dreczył w pracy pokuty na sa-
 wiecie / w mekach jest w piekle. A ubogi
 zaś / boleścią y pracą tego świata mizerną
 gozdiety / dostąpił korony wieczney chwa-
 ly.

G R Z E S Z N I K.

B Jada mnie / Który się daie w wiesdz
 słodkości: a cielesney rostkossy / y prozności
 wesela doczesnego bywam oszukany / Kto
 tym ciebie miał naśladować : Któryś cze-
 sto płakał / żałował / y cierpiał / a w duchu
 jedno sieraz radował. Marya matka two-
 ja / raz się rozradowała w Piosnce : o tak
 wiele razow dusze iej miecz boleści przeni-
 eł. S. Jan przykład y káznodzieia po-
 kuty / raz się w wesele w żywocie matki swo-
 iej / á ten wiele razow plakał.

V K R Z Y Z O W A N Y.

Jawie

JA wiſząc ná Krzyżu / żadnemum Káin
 nie obiecał / iedno temu / ktory byl ná Krzy-
 żu. Ná Krzyżu są / ktorzy ciało ſwoie Krzyżu-
 ją z grzechami y z pożądlivoſciami. Ná
 Krzyżu ſie też modlił tylko zá te / ktorzy z nie-
 dbálſtwá grzeſzą / nie zá te / ktorzy wiedząc
 grzeſzą. iák długo bowiem ták są / przeze-
 mnie są / ktorzy wyciągną rękę ná Krzyżu res-
 ce / wſytkiem oblápił / zá ktorem cierpiał.
 Jeſli tedy chceſz zá mną wſtąpić ná niebio-
 ſá / y zemną krolowác / potrzebá abyſ mnie
 náſladował przez drogę Krzyżową / przez
 ktorą ja wſzedł do chwaly moiey. Nie
 ſpodzieway ſie leſſey drogi: ktorą ja ſie-
 dlem / idź zá mną / ieſli bowiem od ſládu
 mego záblądziſ / zginieſ. Przypátruy ſie
 pilno abyſ wiedział / ktorąbyſ drogą do
 niebá wniſdź mogli: ja ábowiem przycho-
 dząc ná ſwiát / wſtąpiłem przez drábinez
 ktora miała trzy ſtopnie / to ieſt potory /
 dla tego czytáją o mnie: Naydziecie nie-
 mowiátko wboſtwá : á dáley nápiſano
 ieſt. W pieluchy wwinione przykroſci: y
 przydano ieſt / leżącego we źłobie: przez os-
 ne też ſtopnie / wſtąpiłem potym ná niebio-

Rozmowa Grzesznika

śa. Te stopnie Apostol moy S. Pawel /
podał tak pisząc o mnie: Wyniszyłś samęś
gosiębie: á to maś stopień vbośtwá / po-
stác niewolniczą przymuiąc: Tu maś sto-
pień pokory: sstał sie pokornym aż do śa-
mierci: tu iest stopień gorzkości. Ale doś-
kad mie wiodła tá drábina trzech stop-
niow: sluchay co zá tym idzie. Dla tego y
Bog go wywyszył / y dał mu Imię / kto-
re iest náde wśyśtkie imioná. Glupi tedy
y śaleni śa / ktorzy po drábinie przeciwné
stopnie máiącey / zá mna do niebá chcą wś-
stapic / to iest przez bogáctwá / rośkośy / y
czci. Tá bowiem drábina wiedzic do pieś-
kła / iáko pierwśa wiedzic do niebá.

GRZESZNIK.

Wielka rozpustá iest niewolnikowi roś-
kośowác / y odpoczywác kiedy Pan iego
cierpi y prácuie.

VKRZYZOWANY.

Ktory naboźnie te meki rozpámietywa /
wśtyda sie isdz zá cielesnemi rośkośámi.
Rozpáś

z Użyżowanym.

Rozpamiętywanie mego użyżowania
 wszystkie grzechy trapi/ w boleściach meki
 mojej/ strofują się wszystkie rozkoszy ciała
 y swiatha/ ktore to rozkoszy iesli pragniesz
 bez pracy zwyciężyć/ masz sobie rozpamię-
 tywać moje meki/ a kochając się w tym
 rozpamiętywaniu/ do ran moich z sercá
 przylgnąć: y owsem iesli dyablu/ ktory
 osobliwie Zakonnikow przesłáduie/ chcesz
 skódzić/ y temu się sprzeciwić/ y tego przes-
 nągábanie powściągnąć/ masz sobie mo-
 ie meki ná każdy dzień nabożnie rozpamię-
 tywać. Ale potrzeba jest/ abys mego u-
 żyżowania przykład y podobieństwo wra-
 żił w swoje obyczaje/ ktorzy użyżá mego
 znák dla obrony swej/ kládą ná czoła swo-
 je: niechay wstawa tegoż żyć/ ktoreg wiá-
 rą bywają uzbroieni. Bo inaczej fałszywie
 hárákter krolewski nosi/ ktorego przyka-
 zania nie zachowuje/ ani też słusnie się bro-
 ni znakiem onego/ ktorego nie słucha.

G R Z E S Z N I K.

G Miłosierny Jezu/ rácz dáć słuchowi
 memu wietszą radosć/ wyliczając mnie nie-
 godnemu

Rozmowa Grzesznika
godnemu grzesnikowi / inſe pożytki y o
woce / ktore pochodzą z wſtawicznego roz
myſłania twoiey meki naſwietſzey.

VKRZYZOWANY.

Smierci moſey pamiątka ná ołtarzu
myſli twoiey / przez wſtawiczne rozmyſła
nie tey / ma gorzec dla wielu rzeczy.

Waprzód / że nie mnie wdzięcznieyſzego
nie mo żeſz uczynić iáko gdy bedzieſ w mo
tey naſwietſzey mece ćwiczył ſerce twoie /
z miłością / z wſzaleniem / z wſczivoſcią / y z
náśladowaniem. W tſy nie maſz wſtąpić co
teſt opowiedziano wielu Auktorom ſ. Pi
ſma: á ia przypominam tobie / że ia moie
ſáloſną miłość / y gorzką mekę / ná duſzy
twoiey pieczętuje / za co dzieki mnie czyniſ.
Mowiac: Bładź mnie / iáko znać na ſercu
twoim / iáko byſ mowil: Miluy mnie / iáko
ia ciebie miluje. Pamietay nie tylko iá
wielkiem rzeczy dla ciebie ſpráwił / ále te
iáko ſrogie / y iáko niegodne dla ciebie podę
mowałem / a obacz teſt to nie złoſliwie
czyniſ / teſt mnie nie milujeſ. Albowiem
kto ciebie tak miluje iáko ia: kto po tobie
potrze

3 Ukrzyżowanym.

potrzebuie tak wielkiej miłości iako ja:
 Dla tego klądz mie iako znak ná sercu two-
 im/ y mnie iako mozesz miłuy/ abys ná rás-
 mieniu twoim/ rzeczy mnie v podobáne/ ze
 vsytká miłością dokonal/ abys to vsytko
 to co mnie jest milego/ nád serce twe přes
 kládal.

Powtore. Meke moie vstávicznie máš
 sobie rozmyslác/ álbowiem přes te meke
 máš wy swobodzenie do miłości Božey:
 Přes meke bowiem moie/ pokazalemci
 wielkosć vmiłování mego: bo miłosć
 zásluguie sobie odmilování. Rozumney
 co mowie. Niechćialem czlowieká odku-
 pic prosba: bowiem tak czlowiek czlowie-
 ká czesto od smierci wybawia. také tež á-
 ni zapláta zlotá y srebzá: bo také woly y os-
 wce odkupitá/ ále zapláta krowie moiey/
 áby w zaplácie rzeczy kupioney/ moie vmi-
 łování bylo vvažone. A také nie wáz so-
 bie lekce godnosťi twoiey: przypominay
 sobie czesto zapláte twoie. Kiedybym ábo
 zlotem/ ábo srebrem/ czlowieká odkupil/
 mogłoby bydž rozumiano/ že zá bogáctwá
 doczesne/ moze správit duse ludzká: ono
 co sie odkupute/ drožše jest/ niż ono/ přes
 C 3 co sie

Rozmowa Grzesniká

co sie odkupnie : y tak drozba iest dusá twó
iá/ niż krew moia.

Potrzenie. Dla wzbudzenia nabożeńs
stwa : Dla tego Sámson nálazl plastr
miodu w páscece lwa zdechlego. Lew z
pokolenia Judskiego. Jam iest : w ktore
go smierci słodkosć nabożeństwa náydus
ie sie / z ktorych duch czlowieczy uwesela
sie. O kiedybys z pilnoscią wważal / iáko
sie pokazaly ná krzyzu moie wsta / ná kstale
nápoly wntarlego otworzone / á iezyk moy
krawáwy / chociazbys zelazne serce miał /
skruszoneby ono bylo / wżaleniem y nabo
żeństwem.

Czwarty pożytek pámiatki moiey mek
i est / że sie w niej náydnie obroná przeciw
ko nieprzyiaciolom. Dla tego Apostol
moy Piotr s. powiáda : Po Christusie w
krzyżowanym / y wy tymże rozmyślanien
bądźcie wzbrowieni y wtwierdzeni. A Izáias
as. Wnidz w opokę iáko żołnierz / ktory nie
może odpor dáć w polu / wdáie sie do obo
zu. W láosćatek / nigdy nieprzyiaciel nie zá
skodzi temu / ktory sie ná káždy dzien cwic
czy w rozmyślaniu moiey mek.

Piáty. Jż żadnym ćwiczeniem czlo
wiek nie

z Użycowanym.

wieć nie bywa tak z bogacynym zasługami. Albowiem fundament wśelakiej łaski / y początek zasługi / sądzi się na żalosci serdeczney. Dla tego wybrani moi Paweł S. mowi : Nie zrozumiałem nic / żebym co wiedział / iedno Jezusa Chrystusa / a tego użycowanego. A pobożny syn błogosławioney Matki moiey: Bernardi. Nawietża (powiada) moia mądrość iest / wiedzieć o Panu Jezusie / a o tym Użycowanym. Ale miałbys żalować / że mam wiele nieprzyjaciół krzyża mego. Albowiem ktorzy milują rozkosz / mowią są przenasładownikami / winni są śmierci moiey : choć nie tak iako powodowie y sprzyjający / ale iako śmierci moiey pogardziciele / ktorzy zasługi meki moiey w sobie niszczą / ktorzy się czynią niegodnymi y niesposobnymi niebieskie^o błogosławieństw / y niewymowney chwaly : ktorzy w rozkoszach żyjąc / nasmierwiają się z tajemnic meki moiey / ktorzy po mnie Synu Bożym Depczą / y Duchowi łaski potwarz czynią. Żywot cielesny Boży krzywdą iest / wragą niem na moy krzyż / y na potwarz Trojce przenaswieścicy.

Rozmowa Grzesniká

Szosty pożytek. Posiłek prac y bolesci / ktore sie w drodze pokuty y w żywocie zakonnym przytráfiá. Albowiem cny żołnierz nie czuje swych ran / gdy pátrzy ná rány wodzá swego : A tam wśelákie doczesne dobrá pogárdził / ábym pokazał / że te wśyſtkie rzeczy máią bydz pogárdzone / y wśyſtkie rzeczy przeciwne znoſilem / ábym pokazał / że przeciwne rzeczy máią bydz skromnie znoſione.

Siodmy iest. Cieleſnych pożądlivoſci wyniſczenie : Albowiem zá widzeniem moiey meki / vſycha w człowieku co iest cielesnego.

Oſmy. Pobudká chwały y pokuty zá grzechy : A ktożby nie rzewno žalował / rozmyſlájac że grzechy iego Bogu Oycu / tak obmierzle byly / że dla zgládzienia ich / zrzádził to / áby Syn iego byl wkrzyżowany / y áby ná krzyżu umarł ?

Dziwizaty iest. Potuchá dobrej náſdziejie y vſnoſci : Albowiem do krzyża mego ma grzesny wcieczk / tak o meżoboycá do Smyntarzá. Tlic nie iest tak smiertelnego / coby ſie moia śmiercią wleczyć nie mogło : Sentencyá twego roiecznego ká
ránía

z Użyżowanym.

tania odmieniłem w użyżowanie ciała
meogo. Abowiem ja w sentencyey / ktora
Pilat na mie wydal / wssytkich grzesnych
na sie biorac. Postac dla zgladzenia ich
grzechow / w ktorych dlugo trwali / za wssy
stkie grzesne osadzony iestem na smierc.

G R Z E S Z N I K.

S Lucham / y przypatruie sie tym rzes
czom / ktore powiadasz o dobry Jezu / ze
 chociaż ta sentencya przeciwko tobie byla
 bärzo zlosliwa / y dla tego nienawisna / ale
 bowiem żadney mocy nie ma czlowiek nad
 Bogiem / äbo winny nad sprawiedliwym :
 wssätze ile sie tycze nas / bärzo byla pozytes
 czna ona sentencya / ä ten sposob sentency
 iey / bärzo wielkiey czci godzien : Abos
 wiem sentencya / ktora byla za grzech czlo
 wiekowi wydana / zgotä dostonäle twoia
 sentencya wyniszczyła. Abowiem danä by
 lä sentencya žalosnego wygnania z Käiu :
 dla tego napisano iest : Wypuscil go Pan
 z Käiu roskosy / ä postawil Anyolä strozä
 nad drogä drzewä żywotä. Ale sczesliwa
 y godna wczczenia sentencya twoia : Abos
C S
wiem

Rozmowa Grzesznika

wiem ona przywróciła wygnanego do oyc
czyzny swojej / gdy ta sentencya Syn za nie
wolnika od obywatelów wstawy Moyses
horrey / z wkrzywieniem z dziedziectwá
jest wyrzucony. Dla tego Apostoł mowi :
Jezus aby nas poświęcił / przed miastem
cierpiál / á przed miastem dla tego / aby
nas przyprowadził do miastá : mamy bo
wiem wchod do miastá swietego / przez
krew jego. Ale proszę cie serdecznie ná
stáwshy Jezu / przez one bolesci / ktoremi tá
ko strzałami ostrymi / zranione było serce
twoie / y naswietshy mátki twoiey bolesć y
żalosc / z wstyszenia oney sentencyey twego
potepienia / abym był godzien / żeby mie
wolnym uczyniono w godzinie smierci mo
iey / y w dzień ostatcznego sądu / od sro
giego słowa sentencyey potepienia wiecz
nego / ktore wydaś ná ludzie złosliwe / mo
wiąc : Odstępcie odemnie przeklećci wogier
wieczny / ktory zgotowány jest wam / &c.

VKRZYZOWANY.

Szesliwy jest / ktory záwsze myśli o os
státecznym sądzie / aby dla bojáźni tego są
du / ży

3 Ukrzyżowanym.

Dużym żywot swoy od złości y cielesnych rós-
 sfoży / powściągnął. Aż naprawdę potrzeba
 bać się sady / w którym bez świadków
 wszystkie rzeczy odkryte będą: Gdy stanie
 około wszystkich Aniołów / y Świętych ws-
 wszystkich wojsko wielkie / y zadrży przed
 Stolicem moim boiźnią wielką wszelkie
 stworzenie. Co na ten czas rzekł / którzy
 przez ten małuczyli czas niedbale y leniwie
 żyli? Ja tedy cierpliwie was oczekiwam /
 a wszystkich do królestwa mego wzywam.
 Będzie wyciągał od was rachunek za te nie-
 dbałość waszą / y rzekne wam: Dla was stał
 pokornym na ziemi stałem sie / dla was
 biczowany / dla was uplwany / dla was
 w twarz moje bity iestem / dla was niespra-
 wiedliwie iestem na śmierć osądzony / dla
 was ukrzyżowany / dla was na krzyżu za-
 wieszony / żołcią karmiony iestem / a octem
 poiony / abym was wszystkich świętymi po-
 czynił. Wszystkich was zwałem bracia /
 Oycu memu ofiarowałem was / posłałem
 wam Duchą świętego / otworzyłem wam
 Kray moy. Cożem więcej powinien był wa-
 czynić a nie uczynilem abyscie byli zbawie-
 ni? Powiedzcie mi grzesznicy coście dla
 mnie

K o m o w á G r z e s z n i k á

mnie Pana swego wciერიeli / Ktorem tak
rzeczy wielkie będąc sprawiedliwy dla was
wciერიal? Te zaśte własne rzeczy przypa-
dają na on dzień sądu ostatecznego.

G R Z E S Z N I K.

Ach coż ia niedziękuję / y co uczynię /
kiedy nic dobrego nie przyniosę przed
twoje Sędzięgo.

V K R Z Y Z O W A N Y.

Zwotá twego poiki czas jest popra-
wuy / obyczáie odmien / pokusy zle sprzecia
wizac sie im / zrywujay / á grzechy ktoreś
popelnil / oplátiway. Teraz ty grzechy
twoie karz / ábys ná on czas mnie miał
nie za Sędzięgo / ale za Zbawiciela. Jestli
to sezerze uczyniś / w on dzień stráśny be-
spiecznym będzieś. A niechay cie nie vstrá-
pa wielkość twoich grzechow : dla tego
wiecey ia miłosierneyšy jestem / niż ty mo-
żeś bydź grzeszneyšym. Twoiá niedzá wiel-
ka jest zaśte / ale moje miłosierdzie nie-
stanczone jest. Jestli ty grzeszny człowiek
jestes /

z Wřzyżowaným.

Jeſtes/ Jam ieſt barankiem Bożym/ Który
 gładze grzechy ſwiátá / Który nie przyſe-
 dlem ábym powolywał ſpráwiedliwych/
 ále grzeſnych. Náoſtátek/ wiecey nays-
 dzieſ we mnie miłoſterdźta y vmiłowas-
 nia/ á niź ſie możeſ ſpodźiewác / albo niź
 ſobie możeſ żyć.

G R Z E S Z N I K.

Chwálmy ciebie Pánie Jezu Chryſte/
 y błogóſłáwmy Imię twoie ſwiete / żeſ
 przez Krzyż twoy ſwiát ten odupił. Dzie-
 łujemy naymiłoſtierneyſy Zbáwicielu/ żeſ
 ták dálece vmiłował nas / y twojá krew
 omyleſ nas od grzechow naſzych / i żeſ ſá-
 megoſtiebie oſtárował zá nas ná tym Krzy-
 żu / ábyſmy wonnoſciá wdzięczná nayzas-
 cnieyſey tey oſtáry ogniem twey miłoſci/
 zápaleni Bogá Dycá / ſobie przeciednali y
 wblagáli. Błogóſłáwiony bądź ná wieki
 o Zbáwicielu ſwiátá / o poſrzedniku ludz-
 kiego narodu / y ſtworco Anyołow y nie-
 bios / zwycięzco piekła y dyablew / wodzu
 żywotá / ſmierci ſlázićielu y odkupicielu
 rzych / Ktorzy w ciemnoſciách y w ciem-
 ſmierci mieſkali.

Pamiętaj na Śmierć.

Nauka krotka z rozmyśla-

niem/ dla dostapienin sczesliwey
Smierci.

Alko żadney rzeczy nie
máš / ktoraby bárzicy miłość
tego swiatá / tobie mogła o-
brydzic: o duszo / y ktoraby tak
dalece / y rzecz swiatá tego / y wšyſtkiego
ſtworzenia nienawiść wczyniła / iáko krot-
kiego żywotá twego y pewney smierci: za
ktora wšyſtkie wšilowánia / wšyſtkie czci /
wšyſtkie roſtkoſy / wšyſtkie myſli / żądze / y
wefela wšyſtkie twoie záginą / rozpámie-
tywanie: tak teź żadney rzeczy niemáš / kto-
raby miluiąca Boga / duſze bárzicy wwe-
ſelá / iáko kiedy wierzy y ſpodziewa ſie / że
ona mnie będzie przyłączona / y zemna złą-
czona / y że we mnie będzie miſzálá / gdzie
żadney potym nie będzie obrázy / żadnego
wſteptu / żadnego odłączenia / żadnego
niebeſpieczeńſtwá / żadney boiáźni / żadney
boleſci. Gdzie pełná miłości / mnie będzie
chwalila / mnie wielbila / y będąc mnie do-
ſtonáley poſlušna / y doſtonále mnie wpo-
dobána / záwſze będzie zemna: żadney rze-
czy nie

Táulá krotká

czy nie będzie pożądaná / żadney nie będzie
 milowáná / nic nie uczuie oprocz mnie / gdzie
 zupełná będzie mie miálná / á ia ia zupełná
 bede miál. Tey rzeczy / iż nie mozesz skute-
 cznie ná tym żywocie mieć / ále ná ten czas
 tylko / kiedy będziesz zemná w krolestwie
 moim / to iest / kiedy wszystkie prágnienia
 twoie vstáná / chwalenia / y vmiłowánia
 mnie / y kiedy ia bede wšelka rádość we wš-
 ystkich rzeczách / dla tego słušnie prosíš /
 y słušnie ze wšytkiego sercá žádaš w mo-
 dlitwie / ktorá mci podal. Niech przydzie
 krolestwo twoie. A ták iesli mnie szezere
 miluieš o corko / iesli státecznie / iesli gorá-
 co / ze wšytkiego sercá twego / krolestwa /
 to iest / tego stanu będziež prágnelá / y o ten
 stan będzieš vzdychájac prosilá / to iest /
 aby przyšlo krolestwo moje / w ktorymbys
 mnie miłością gorącą wšytká rozpalo-
 na złączona bylá. A iż to iákomci powie-
 dział / nie będzie až po smierci / ktora iest
 fortká do żywotá / iest w požadánny / á ży-
 wot ten iest cierpliwostí. Stąd widziš /
 iáko sie nie leká smierci dušá / ktora mnie
 doškonále miluie. Což inšego bowiem ma-
 tákowa dušá opuścić ná tym nedznym y
niešczes

O rozmyślaniu śmierci.

nieszczęśliwym świecie / iedno stan grzesze-
nia / sidła występku / przyczyny wpa-
dów / zdrady nieprzyjacielskie / własną wlo-
mność boiaźni / y nieskończone inſze rzeczy /
które dusze albo niewiadomą / albo wlo-
mą (że tu nie bez męczeństwa ciała zamila-
cze) y dla tego zawsze wątpliwą albo nies-
tateczną uczęskali. Wielu rzeczy ná tym
świecie pożąda duszą / ktorýchby nie miała
pożądać / albo ktorých niewiadomo po-
żąda. Wielu rzeczy pożąda duszą / ktorých
nie może dostać. Wielu rzeczy nieco nie
widzi / y chodzi w ciemnościach / y między
sidłami / z ktorých sie nie może wyplatać.
Jakoby nie słusnie pragnęła / iakoby sie
nie słusnie już wesełiła / aby była od tych
smutków y niebezpieczeństw wolną uczyn-
iona. Czego sie tedy o duszo lekasz ?
czemu nie pragniesz śmierci ? cóc złego
śmierć przyniesie ? Jesli żadney ná tym
świecie rzeczy nie milujesz / nic nie może to-
bie śmierć odiać. Jesli co świetckiego mi-
lujesz / z niebezpieczeństwem milujesz / y o-
wszem samo niebezpieczeństwo milujesz. A
tak przed śmiercią przestasz kochać sie w
tey rzeczy / abys sie nie lekiała śmierci. Zaś

D

iste iesli

Wtánka Krotka

Iste iesli mie tylko ná tym swiecie sámego
milnieš / wesel sie že vmrzec maš / bo nie
dostapiš ináčzey tego co milnieš iedno vs
mierájac. Ale wiem czego sie lekáš : Nie
zástte ná tym swiecie nie milnieš czegobys
žalovála opuscić / albo niechciála : wšak
že sčítka cie boiažn y lekánie / že niewieš ies
lis godná iest moiey miłosći czyli mienaa
wisci : niewieš iáko cie mam przyjac / iesli
ná odpoczywánie / czyli ná karánie. Daa
dney rzeczy z tych nie maš sie lekác / y owa
sem áni slusna rzecz iest ábys sie lekála.
Trway choc sie lekáš / w nádziet y dusnos
sci przeciwko mnie / y žyjac y vmierájac.
Nie možes z samey siebie dobrze žyc / y nie
možes z samey siebie dobrze y šťastliwie
vmrzec. Oboie maš ze mnie / wšystkiego
ode mnie oczekiwáš / iákož možes w iedney
rcezy dufác á w drugiey wátpic ? Z samey
siebie nie maš áni dobrze žyc / áni dobrze
vmrzec. Niey tedy wfnosć we mnie / wšy
stke mysl mnie poruczay / we mnie niechay
bedzie wšyšká twoiá boiažn y frásunek.
Iáko žadney pokusie nie možes sie sprza
ciwic / žadnego wystepku nie možes sie wa
chronic žyjac / tak tež nie možes y vmierá
jac. 21

o rozmyślaniu śmierci.

22c. A jeśli cie gdy żyjesz nie opuszczam/ jeśli
 pokuse porościągą y miarknie w życiu two/
 im/ abys mogła wstrzymać: toż też czynie
 przy śmierci. Nigdy sie ne wdaway na pos-
 tyczke z własną twą bronią/ ale idź mną sie
 podpierając: Jeśli sie podeprzesz mną/ ia
 bede walczył za cie/ a gdy ia bede walczył/
 a bede potumiał/ czego sie y ty masz bac/ kto
 ra nic nie iestes samą z siebie? Naostrątek/
 nic nie masz sie leżać rozmaitości śmierci/
 niemasz żadney śmierci ktorąby mogła sło-
 dzie sprawiedliwemu. Abowiem sprawie-
 dliwy ktorąkolwiek śmiercią umrze/ be-
 dzie miał ochłode: przeto nie masz ná to
 dbać/ jeśli domą/ albo w goscinie/ ná lożu/
 albo ná roli/ masz umrzeć: y nie sie nie masz
 leżać/ jeśli przyrodzoną albo przeciwną przy-
 rodzeniu śmiercią z tego świata znisz-
 masz. Abowiem kiedyby jedná śmierć ná-
 drugą szesliwszą była/ nieszesliwiby wszy-
 scy Swięci moi byli/ ktorých wietsza me-
 gdy śmierć wedlug sądu świata/ nieszesli-
 wie z tego świata zesli. Ktoż bowiem z
 swiętych Męczennikow przyrodzoną śmie-
 rcią albo w leciech dożyjących umarł?
 Ktorego stragosć krzyżá/ ostre gwoździe/ o-

Nauka Krotka

gien albo miecz nie zglądził? nie ci tedy
 nie škodzi/ bądź powietrzem/ bądź powie-
 trza zarażeniem/ bądź też inſzą śmiercią/
 na łozu/ albo na polu umrzeſz. Tylko czuy
 abyś w wierze/ w nadziei/ y w miłości by-
 ła należiona: a żadnac śmierć/ y żaden
 pogrzeb nie będąc škodziły. Jedną rzdy
 iż gdy tobie mówię / do tych też mówię/
 którzy nie doſkonale ieſcie ſa w moiey mi-
 ſci: Co wam wſyſtkim radzę/ abyście nie
 winnoſć miłowali/ a grzechy mieli w nies-
 nawieſci. Jeſliſz zgrzeſzyła / ktoraszkolwiek
 ieſt duſzą/ poprzeſtań/ żaluy/ y pokutuy żeſz
 zgrzeſzyła/ po ki żyieſz. A tak pokutuy ieſli
 chceſz / żebyś miała pożyteczną pokute/ a
 byś do grzeſzenia y do grzechu nigdy nie
 wracała. Zaroſe śmierci oczekiway / y do
 tey śmierci/ iakobyś już miał umrzeć/ go-
 tuy ſie. Ale żeby ci też którzy ſa w duchu
 wſtępliwi / mieli iaką oſobliwą naukę / za
 ktoraby ſie nauczyli umrzeć wiecey im przy-
 dam. Naprzod tedy maſz pamiętać / co
 Apoſtoł moy mówi / y co ſamá rzecz mo-
 wi: że wy tu nie macie miáſtá trwáiące-
 go / ale ſubácie przyſtlego miáſtá / do kros-
 tego tu ná ſwiecie nie ináczey jedno iakó
ná dno

O rozmyślaniu śmierci.

ná drodze pielgrzymi idziecie. Skończy
 sie tedy pielgrzymowanie wasze / gdy sie ży-
 wot wasz skończy : y tak sama śmierć jest
 kresem y końcem w wszystkich rzeczy. Jest
 szkodkiem między wygraniem / w którym
 jesteście / y między oyczyzną do ktorey idzie-
 cie : y tak dalece / że niemáš insey forteki /
 przez ktorąbyscie z tego pagorku pielgrzy-
 mowania wysli / y do oyczyzny przyšli / ie-
 dno przez śmierć. Napewnieyszą tedy ma-
 cie śmierć / iako nays pewnieyszy kres postá-
 nowiono jest żywota waszego. Ale ta jest
 rozność między zlemi á dobremi / że tu w
 tym pielgrzymowaniu pomieszáni wshyscy
 pielgrzymujecie / wshyscy choć nie prostą
 drogą kwápicie sie do błogosławioney oy-
 czyzny. Wshyscy iak długo w drodze jeste-
 ście / chociaź błádzicie / możecie sie wrocic
 do drogi prawdziwey : á gdy do końca dro-
 gi przydziecie / w samey fortece / to jest / przy
 śmierci będziecie rozeznáni : ábyscie bli-
 dudzcy z wygnania do żywota / á dudzcy ná
 nedze y ná śmierć wieczną. Nie o máła
 tedy rzecz idzie / iakoby sie kto do śmierci
 przygotował : Tam bowiem wshyskie rze-
 czy zá sobą zostawicie / w ktoreście dusáli.

Nauka krotka

Niechay beda bogactwa / czci / przyiaciel
 le / y wszelka prozność swiata tego / przy
 śmierci nic wam nie pomoga : ale za soba
 to wszystko zostawwszy / sami tylko przy
 dziecie przed maiestat Boży / wziąć zapła
 te według wczynkow waszych. Dla tego
 iaka slepota / iakie glupstwo iest / weselić
 sie tu w drodze / Kochać sie w rzeczach nie
 trwałych / ktore nic nie pomagają / a czas
 y dobrego życia pogodę zaniedbąć / iakoby
 bez Boga / w zdumieniu y w zátwardziło
 ści serca / tylko sie badać o rzeczach cieles
 nych / ciało zdobić y tuczyć / a o dusze y o
 niebezpieczeństwa iey / nic nie dbać / y tak
 aż do śmierci żyć. Ach iako sie wiele tu os
 ſuńwają / iako wiele niedziłkow bywa w
 płatanych miłością tego swiata / iako nie
 szesliwi poymañcy ciągną iarzmo dya
 belskie. A tak do śmierci niespodziewa
 nie przychodzą serca zátwardziłego y z
 slepici. Ach iako nieszesliwy iest koniec
 ich żywota / ktorzy nic nie pamiętali na
 śmierć / nie sie nie gotowali na zbawienie.
 Macie tedy opuścić to wszystko co duszy prze
 szkoda iest / a ciało w wesela / macie opuścić
 cokolwiek nie iest pożytecznego / y tak każ

O rozmýslániu smierci.

Zda ma żyć w każdej godzinie / iakoby miał
 iá bydź táż godziná / w ktorąbys ślá kiedy
 vmrzeš ná sąd Boży : Rada tedy iest zby-
 tnie pożyteczna / ábys tym sposobem żyłá /
 o duszo / zá ktorąbys sie nie bałá vmrzeć.
 Teraz też choc nie záwsze / wśákże báz-
 czesto niechayci bedzie przed oczymá oná
 godziná / w ktorą duszá twojá od ciála be-
 dzie odláczoná / ze wśyſtkich wczynkow /
 słow / y myśli / bedzie sadzoná : masz tedy
 teraz sobá rzádzić / żebys sie ták spráwo-
 wálá teraz / ták gotowá bylá náleżoná /
 iáko życzyš sobie / żebys bylá gotowá / kie-
 dy smierec przydzie niespodziewána. Ślus-
 piego y śalonego sercá iest / ná on czas od-
 kládac popráwe życia / kiedy inż koniec czas
 su nástepuie / kiedy inż dálej żyć nie moze /
 kiedy inż nie polepszyć sie / ále polepszony
 żywot twoy masz Pánu Bogu oddać. O-
 puszcáią cę zápiawde ten żywot / nie tylko
 grzechy / ále też wśyſtkie rzeczy ię opuszczá-
 ię : Nie bedziec tedy mowiono / żeš grzes-
 chy opuszcilá / kiedy inż dálej nie mozesz
 grzeszyć : ále iestli gdy mozesz grzeszyć / od-
 grzechow sie wstrzymywaš / prawdzíwa
 pokutá / nigdy nie ma bydź pozná názwá-
 na / wśás

Nauka krotka

na/ reſalkoż tá pokutá / ktora ſie ná koniec
żywotá odkláda/ rzadko bywa prawdziwa:
Albowiem ieſli tylko dla boiaźni potepie-
nia/ iuż iuż vmieraiąc zá grzechy żáluieſ/ y
gotowa ieſtes wzynic dla vchronienia
niebeſpieczeńſtwá / coſkolwiek ſrzedkowi
możeſ náleſc: nie z miłoſci żáluieſ / żeſ
Boga obrażała / ále z oſobney miłoſci / że
ſobie dobrze á nie źle życzyſ: żáluieſ bo
wieni / żeſ zá twoimi grzechami wieczne
potepienie záſłużyła. Zá ktore grzechy/
gdybyſ prawdziwie żálowála / dla tego
tylko żálowála byſ / żeſ mnie nie była po-
ſłuſna / y mnie nieprzyjemna / żeſ częſc y
chwále powinna y przyſtoyna / mnie nie
oddawała / ktoremuſ była powinna od-
dać / iákim iedno ſpoſobem mogłaſ. Ale
teraz / że dla ſamey ſiebie ták żáluieſ / kie-
dybyſ niebeſpieczeńſtwá nie miała / álbó
kiedyby nie było żadney pomſty zá grzechy/
niebyſ nie oplakiwała / chociaźbyſ przez
tyſiąc lat mnie obrażała. Prawdziwa
pokutá / ktora mnie duſze iedna / pochodzi
z miłoſci / y to oſobliwie oplakiwa / że ták
bárzo częſto mna naylepſzym / naywyſ-
ſzym / nadobrotliwſzym / Pánem y Bo-
giem /

giem/ stworzycielem y odkupicielem swym
 pogardzałá/ y mnie obrażála (sta d mowie)
 serce tey zranione bywa/ że sie tak niewdzie
 czna/ tak nieposlušna/ y tak pysna/ będąc
 prochem/ mnie ssta wila. Kto kolwiek do
 brze y szesliwie pragne vmrzec/ niechay
 trzezwie/ spráwiedliwie/ y pobożnie/ iáko
 Apóstol mdy napomina/ żyie. Nie idzie
 zá dobrým y spráwiedliwym żywotem zá
 śmierc: ále droga iest w oblicznosci mo
 zey śmierc Swietych moich/ ktorá kolwiek
 śmiercia/ to iest/ bądź w wodzie/ w ogniu/
 ná lożu. z tego swiátá zeyda. Ku nágot
 towaniu tedy ná śmierc/ ktore rozmyśla
 nie zupełne? iest żywot mądrego czlowie
 ka: bierz tu ćwiczenie nieiákie trotkie/ w
 ktorymbysie káždy nápominal/ áby w tá
 kim stanie pragneł bydź náleżiony/ w kto
 rymby sie nie bał śmierci.

Nápomínánie zbáwienne

ku dostápieniu dobrej Smierci.

Cokolwiekbys pragneł vmieráiac/ á
 bys byl uczynil/ to teraz czyn. A cokolwiek

Nápomínání zbáruen: Ku

bys chciał/ aby bylo czyniono / po twoiey
 smierci tego drugim nie polecay / aby po
 twoiey smierci czynili/ ále ty sam czyn.
 Jesli bowiem w twoim zbárueniu niedbá-
 lym y sobie bedziesz niewiernym / iáko inszy
 o twoie szczesćie beda sie stárac y pieczolo-
 wác: nie vsay rzeczom nieperwnym / y pro-
 znym obietnicom áni sie wdaway zá przy-
 godá wátpliwá: Diy dobrze/ y ták sie sprá-
 wuy/ abys byl w sumnieniu twoim spokoy-
 nym / y w ktorymbys mógł y dżisia vmz-
 rzec. Nigdy sie nie kládż/ áżbys pierwey
 tego dnia bieg/ y żywotá twego kondycyá
 y spráwy/ z pilnością rozebral. Rozbierz y
 ná sad we zwi serce twoie/ y wšyſtkie zmys-
 ſly twoie/ á z pilnością sie báday/ iesli sie
 lepszym/ czyli goršym sſtal tego dnia. Nig-
 gdy sie z tákowym sumnieniem nie kládż/ z
 ktorymbys nie śmiał vmrzec. Jesli náys-
 duiesz sie w tym stanie/ w ktorymbys sie le-
 kal vmrzec / báday sie przyczyny tey boiá-
 żni. Albowiem znác grzechy tákowe maš/
 zá ktore álbó niechciales pokutowác/ álbó
 niechcesz sie ich spowiadác/ álbó sie wzbra-
 niaš od grzechow/ y od okázyey grzeszenia
 wstrzymywác sie / álbó ná przedzie / báday
w kondycy

Dostąpieniu Dobrey śmierci.

w Kondycy takowey żyjesz / Która mnie jest
przeciwna / albo w nienawisći / albo nie-
sprawiedliwie w rzeczach nabytych trwasz /
albo doczesnych rzeczy pożądliwoscia y
rozkosa bázwo vwichlona / albo stworze-
nia takiego miłością niesłuszną zdieta / albo
w rzeczach ziemskich / y w domiech (rozumiey
czci y bogactwa) vmiłowaniem v-
piona / nie mozesz sie do mnie przywrocic /
nie niedbając na te rzeczy / Ktore do zbawie-
nia należą / ale w rzeczach doczesnych
zbytek czyniac / a Boskami sie rzeczami
bzydzac / śmierci dla tego sie boisz / iż źle
sobie tuszysz sumnienie / po śmierci opowia-
da sobie przyszle meki. Cokolwiek tych
rzeczy w tobie sie náyduie / masz sie nimi
bzydzic / one przenásładowac / y iakim
mozesz vmiłowaniem / masz sie od nich wy-
swobodzic. Nád to potrzebnie / abys sto-
pnie y krzyż moy (o duszo) oblápiała / a
do tego / abys srogosc vmyslu y swiętą
nienawisc na sie wziąwszy / woynę ze wšys-
skimi występkami toczyła : żebys miał
wola nigdy nie grzeszyc / y żebys te wola
czesto odnawiał / żebys sie nie zachwiał za-
dną vłomnością / żebys sobie moie y Swie-
tych moich

Nápomínánie zbáwienné.

tych moich/ przykłády rozmýslá/ ábys sie
w modlitwie/ y w nápomínániu dobrych
kochá/ ábys přestáwał ná nádchnieni
wnetřznym y dobrym/ žebys modlitw y
czytánia sviätého/ nigdy nie zámédby
wał: žebys sie w proznowániu nie kochá/
á žebys cichość y osobne miéysce milováł.
Te rzeczy/ y tákowe odmieniáią nieprá
wość vmysłu/ á odpędzáią bojáźń smier
ci. Gdy przydžies do końca dná každ
go/ mów sámemu sobie: Już sie iednym
dníem krotšy sštal żywot moy. Poránu
gdy wstánesš/ mów. O miłosierny
Bože/ iuž nocá iedná bližšym
jest smierci.

Dokonczenie.

DOMVZY.

Jesli od zabaw wolnego /
 Muzo naydziesz Wapowskięgo :
 Proś aby w obcone swoje /
 Przyiał bláha Ásiege moie.
Aby nie znála zazdrości
 Ma praca / niech ma w swey włości.
 Poznay dobrodzieiá mego /
 Nie lekay sie Muzo ięgo.
Wnidź w dom cnotámi przybrány /
 Traf gdy nieieś zfrásowány /
 Pokaze tobie odhore :
 Káždy zna po nim te cnote.
Nie wstyday sie o to prośic /
 Gdyż może to vcho znośic :
 Nie káždy Bázántá może
 Dáć / iedno to co przemoże.
Kárte iemu poświęcona /
 Wiem nie dobrze vgládzona :
 Odday : ále stoy / nie daway /
 Idź : lecz zá mála wdaway.
Pomnie dobrodzieystwá ięgo /
 Chcac ie oddáć : z serca swęgo /
 Acz wiem że zá to nie stoi /
 Wola zá wielká rzecz stoi.
Już idź Muzo / á nie mieśkay /
 Drogi sie wielkiey nie lekay :
 Záleć pilnie służba moie /
 By mie przyiał w lástke swoie.

M V Z A.

Wiem/ nie ma nic tak godnego /
 Czymby cie mogli Pana swego
 Doczcić : bo wielorymowie /
 Nie wstędi w iego głowie.

Ani Tagus wżłocony /
 Ani z Łuzycánskiej strony
 Nie przybyło nic nowego /
 Przed osobę twą godnego.

Lecz tá tośkoś / wiem nie twoia /
 Rychley bázro świetna zbroia /
 Albo Tatarskie Sáydaki :
 Ktemu pánczerze / szysaki.

Marsowi podáreń práwy /
 Kco przyniesie páláś krwawy :
 Koptio ktemu skruszona /
 W nieprzyziaciela w polona.

Wierz mi / rzekę tobie w oczy
 Cny Wapowski / ten nie kroczy
 Wpominek. Mars powiedział /
 Żes wśyśtkiego dobrze zwiedział.

Wiedz / żeć tego dáć nie może /
 Mieczow / szabel / nie przemoże
 Sluga. Lecz ia o to proszę :
 Wdziecznie prziyimi / to co niosę.

Omoc znam bydz niedożrzály /
 I od słońca niesstáiały /
 Wszakóż gdy sad hoynie zrodzi /
 Oddam porym / iak sie godzi.

Do Pána Przygáńskiego.

SLucyonowych Rytmow / Przygánski nie
widziš.

Jš. w tey Kšlážce nie dworstwá / czym sie pes
wnie hydziš.

Lecz zá wydworne dworstwo / tá prošťorá stol /

S ráštki Rytm jest / to mi Rytm / kto sie Boe
gá boi.

Do Honoris Praeceptoris

Institutionis Praeceptorum

in

Universitate Praeceptorum

in

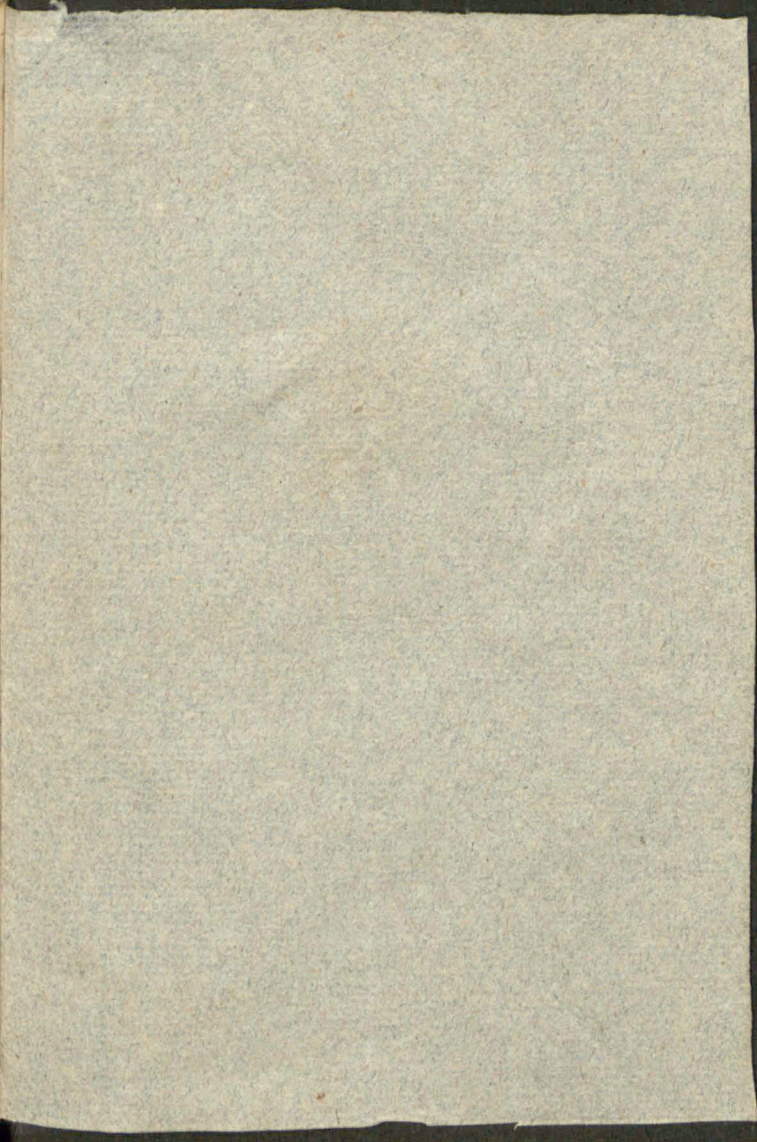
Universitate Praeceptorum

in Praeceptorum

84/4

1

F 919

8414

1

